

Motion till riksdagen 2011/12: MJ355

av **Betty Malmberg (M)**

Skyddet för åkermark

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att värdefull åkermark snarast bör ges ökat skydd.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att markens avkastningsförmåga i högre grad ska beaktas vid beslut om exploatering av åkermark för andra ändamål.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att reglerna om skydd mot exploatering av värdefull åkermark för andra ändamål bör ses över.

Motivering

Jordbruksmark är en knapp naturresurs som i allt högre grad går hopplöst förlorad för produktion av råvaror till mat och energi. Vägar, industrier och skogsplantering tar över och ersätter bördiga marker som brukats i generationer. Bara i Skånes och Hallands län har 13 000 ha åkermark försvunnit sedan 1970-talet och sett till länens översiktsplaner väntas lika mycket till försvinna de närmaste 20 åren. Trenden är likartad i övriga Sverige. De senaste 10 åren har 4 % av åkermarken försvunnit. Men det är också intressant att se vilken typ av åkermark som försvinner. År 2010 var det nämligen 7 % av spannmålsarealen som försvann medan vallarealen ökade med 2 %. Detta är en mycket oroväckande utveckling.

Forskare vid Sveriges lantbruksuniversitet har uttryckt oro för den rådande utvecklingen. En oro som regeringen bör ta på allvar precis som man gjort i våra grannländer. I Danmark till exempel klassas åkermarken som riksintresse och motsvarigheten till våra länsstyrelser har vetorätt då det gäller frågor som rör exploatering av åkermark. Medan man i Norge har slagit fast en nationell målsättning om att spara åkermarken.

Fel! Okänt namn på

I miljöbalkens 6 kap. finns ett regelverk för miljökonsekvensbeskrivningen (mkb) och dess utformning. Där finns beskrivet när en mkb ska göras och vad den ska beakta. Regelverket är relativt detaljerat gällande vad som måste beaktas men nämner inte eventuell minskad möjlighet att i framtiden producera råvaror för livsmedel eller energi på marken. Detta är olyckligt, och rimligtvis borde markens betydelse för livsmedels- eller energiproduktion beaktas mer då den är av vital betydelse för framtiden. Dessutom bör det tydligare framgå att vid exploatering av jordbruksmark för andra ändamål ska markens avkastningsförmåga beaktas. Det leder i sin tur till att man i första hand bör välja att exploatera icke jordbruksmark och i andra hand, om så är nödvändigt, alltid välja den mark med lägst avkastning som står till buds. Detta beroende på den framtida stora efterfrågan på livsmedel som befolkningsökning och ökad levnadsstandard kommer att leda till, samt som en konsekvens vid fortsatt omställning till ekologisk produktion, eftersom den typen av produktion ger lägre avkastning. Likaså kräver den pågående omställningen från fossil energi till bioenergi att åkermarkens betydelse måste uppmärksammas bättre. Det borde därvid vara självklart att produktion av mat och energi ska ges en större betydelse och vikt än de flesta alternativa användningar av marken.

Åtskilliga hektar högproduktiv mark av våra bästa åkerjordar exploateras alltså varje år. Hur kommunerna hanterar frågan om exploatering av värdefull åkermark är därför mycket viktigt att följa upp. I maj 2009 presenterades Miljöprocessutredningen. Utredningen framförde att reglerna som gäller skyddet mot exploatering av värdefull jordbruksmark för andra ändamål bör ses över och föreslog dessutom en skärpt kontroll av tillämpningen av dessa regler. Det är ett förslag som sammanfaller väl med intentionerna i denna motion.

Bebyggd åkermark kan aldrig återställas. Värdefull jordbruksmark bör därför få ett ökat skydd i svensk lagstiftning.

Stockholm den 27 september 2011

Betty Malmberg (M)